ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

ਬਨਾਮ

ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐਸ. ਈ.ਟੀ.ਸੀ.

(2016 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ.9036-9038)

ਅਕਤੂਬਰ 23,2019

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਵਾਈਨ ਸਰਨ, ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਃ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ-ਕੀ ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਫੈਸਲਾਃ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜੱਜ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਸਮੀਖਿਆ, ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ-ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਛੋਟੇ ਸੰਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਬਲਕਿ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜੱਜ/ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। (ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.) ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਃ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਪੱਖ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ

ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਲੰਮੀ ਬਹਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਫਿਰ ਤਰਕ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜੱਜ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ-ਇਸ ਨਾਲ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਖਦਸ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੈਂਚ ਦੀ ਭਾਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ-ਜੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ-ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ-ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਹ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੈੜੇ ਇਰਾਦੇ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ-ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ-ਬੈਂਚ ਹੰਟਿੰਗ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ। (ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.)

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ: ਬੈਂਚ ਦੀ ਭਾਲ-ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ-ਆਯੋਜਿਤ: ਜੇ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀਆਂ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣਾ, ਨਿਯਮ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ-ਜੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਜੱਜ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਨਹੀਂ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਡਿਲਿਵਰੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.)

‘ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈਮੰਡ ਦੁਆਰਾ 'ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰੀਕਸਲ'-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ-ਆਯੋਜਿਤ: ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਚ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ-ਇਹ ਉਸ ਜੱਜ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਲੰਬੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ-ਨਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕਰਤੱਵ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। (ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.)

652 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਹਰਕਚੰਦ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2016) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 387; ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ
ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2015) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 353: [2014] 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 799; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐੱਲ. ਅਤੇ ਹੋਰ, 2018 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸ. ਸੀ. 100; ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ

ਮੋਟਰਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ, [1953] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1069; ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, [1955] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 603; ਐੱਮ/ਐੱਸ. ਉਜਾਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਅਤੇ ਹੋਰ। (II) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1989) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 488 : [1988] 3 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 770; ਐਂਪਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1985) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 314: [1985] 1 ਗਣਪਤ ਲਾਢਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਦੇ (1978) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 573: [1978] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 198; ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ 1965 ਏ. ਆਈ. ਆਰ. ਐਸ. ਸੀ. 845: [1965] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 933; ਦਮਦਿਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪਰਾਸ਼ਰਮ (1976) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 855: [1976] ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ & ਓਰਸ. (1995) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 338: [1995] 2 ਪੂਰਕ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 287; ਓਰਸ. (1999) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 15: [1999] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 471; ਐਮ/ਐਸ ਕੱਪੜਾ ਵਪਾਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਧੀਕ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ., ਗੁਜਰਾਤ-I, (1979) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 538: [1979] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 984; ਵਿਤਰਕ (ਬੜੌਦਾ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਨੰ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1986) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 43: [1985] 1 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 778; ਪੈਟਲੈਡ ਤੁਰਕੀ ਰੈਡ ਡਾਈ ਵਰਕਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ v. ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬਈ ਉੱਤਰੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ [1963] ਸਪਲਿੱਪ। 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 871; ਕੇਸ਼ਵ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬਈ ਉੱਤਰੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ [1965] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 908; ਜਮਾਲ ਉਦਿਨ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਅਬੂ ਸਾਲੇਹ ਨਜਮੁਦੀਨ, (2003) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 257; ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. ਵੀ. ਸ਼ਿਵਾਨੰਦ ਪਾਠਕ,

(1998) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 513: [1998] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 811; ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, (2018) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 341: [2018] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 337; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ),

ਸਹਾਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2014) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 470: [2014] 12 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 573; ਆਰ. ਕੇ. ਆਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (2009) 8

ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 106: [2009] 11 ਐੱਸਸੀਆਰ 1026; ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋ. ਕੌਸ਼ਲ ਕੇ. ਵਰਮਾ (2015) 220 ਡੀ. ਐਲ. ਟੀ. 446-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਮ. ਸੀ. ਸੀਤਲਵਾੜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ "ਮਾਈ ਲਾਈਫ,ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ "-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਃ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ-ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ-ਜਸਟਿਸ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕੇਸ ਹੁਣ ਇਸ ਵੱਡੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਜਸਟਿਸ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਫੈਸਲਾਃ (ਬੈਂਚ ਦੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ): ਜਿਸ ਜੱਜ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਜਸਟਿਸ ਏ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਗੇ-ਇਹ ਬੈਂਚ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2016) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 808: [2015] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 975 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜੇ.

[2014] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 783	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 2
(2016) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 387	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 2
[2014] 7 ਐੱਸਸੀਆਰ 799	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 2
[1953] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1069	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 14

[1955] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 603 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15

[1988] 3 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 770 ਪੈਰਾ 16

[1985] 1 ਸਪਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 292 ਪੈਰਾ 16

(1986) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 652 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਪੈਰਾ 16

[1985] 1 ਪੂਰਕ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 17

[1978] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 198 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 17

[1976] ਸਪੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 645 ਪੈਰਾ 17

[1973] ਸਪੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 19

[1965] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 933 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ 19

[1995] 2 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 287 ਪੈਰਾ 20

[1985] 1 ਸਪਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 750 ਪੈਰਾ 20

[1999] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 471 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੈਰਾ 20

[1979] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 984 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੈਰਾ 21

[1985] 1 ਸਪਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 778 ਪੈਰਾ 21

[1963] 1 ਸਪਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 871 ਪੈਰਾ 22

[1965] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 908 ਪੈਰਾ 22

(2003) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 257 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 23

[1998] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 811 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 25

[2018] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 337	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 26
[2015] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 975	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 34
[2014] 12 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 573	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 35
[2009] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1026	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 37
(2018) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 156	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 38
[2014] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 545	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 39

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2016 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ.9036-9038 ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 30.11.2015 ਤੋਂ, 2006 ਦੀ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰ.514,799 ਅਤੇ 772 ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਖੇ ਬੈਂਚ

ਨਾਲ।6,1953,195533,19356,19362,19361,19358,19357,19360,19359,1936 3,19364,2017 ਦੀ ਆਈ. ਡੀ. 19412, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2016 ਦੀ ਆਈ. ਡੀ. 11,37375,3372,16573-16605,2016 ਦੀ ਆਈ. ਡੀ. 12,2017 ਦੀ ਆਈ. ਡੀ. 15890,33022,33127,33114,2018 ਦੀ ਆਈ. ਡੀ. 30452,2019 ਦੀ ਆਈ. ਡੀ. 16051, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 2016 ਦਾ ਨੰਬਰ 15967,2018 ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 23842,2016 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 2017 ਦਾ ਐੱਮ. ਏ. <ਆਈ. ਡੀ. 2,2016 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 2017 ਦਾ ਐੱਮ. ਏ. <ਆਈ. ਡੀ. 4,2016 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 2017 ਦਾ ਐੱਮ. ਏ. <ਆਈ. ਡੀ. 5,2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 2018 ਦਾ ਐੱਮ. ਏ. ਨੰਬਰ 45।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐੱਸ. ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਿੰਕੀ ਆਨੰਦ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ., ਅਜੈ ਬੰਸਲ, ਏ. ਏ. ਜੀ./ਹਰਿਆਣਾ, ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ, ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਦਿਨੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਅਨੂਪ ਜਾਰਜ ਚੌਧਰੀ, ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ, ਅਨੁਕੂਲ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ਼ਸ਼ੀਕਿਰਨ ਸ਼ੈੱਟੀ, ਕੇ. ਐੱਸ. ਨਾਮਦਾਰ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਜਯੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ, ਵੀ. ਸ਼ੇਖਰ, ਅਨੂਪ ਰਾਏ ਚੌਧਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ. , ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਨਨ ਪੋਪਲੀ, ਰਾਜੀਵ ਰੰਜਨ, ਬੀ. ਕੇ. ਸਤੀਜਾ, ਅਜੈ ਬੰਸਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਬੰਸਲ, ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ, ਰਾਜੀਵ ਰੰਜਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਬੰਸਲ,

ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੇਸਲ ਵਾਹੀ, ਅਸ਼ੋਕ ਅਰੋੜਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਆਨੰਦ ਰਾਏ, ਡਾ. ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਲਵਾੜਾ, ਸੰਜੇ ਕਪੂਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਘਾ ਕਰਨਵਾਲ, ਭਾਰਤ ਗੰਗਾਧਰਨ, ਹਰਸ਼ਲ ਨਾਰਾਇਣ, ਏ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਰਘੁਵੰਸ਼ੀ, ਵੀ. ਐੱਮ. ਕੰਨਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੁਭਰਾ ਕਪੂਰ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਦਿਆਲ, ਨਿਕੰਜ ਦਿਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਇਲ ਦਿਆਲ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਸ਼ਵਾਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਿਰਨ, ਡਾ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ, ਅਜੈ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ, ਮਨੋਜ ਜੈਨ, ਸ਼ੰਕਰ ਚਿਲਾਰਜ, (ਮੈਸਰਜ਼ ਵਕੀਲ ਬੁਣਾਈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਮਧੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਰਿਤੂਰਾਜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰਿਤੂਰਾਜ ਚੌਧਰੀ, ਚੰਦਨ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਅੰਕੁਰ ਤਲਵਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨਿਧੀ ਮਹਿਰਾ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ ਯਾਦਵ, ਅਸ਼ਵਾਨੀ ਕੁਮਾਰ। , ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਦਾਮਿਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਮਿਤ ਤੇਤਰਵਾਲ, ਚਾਕਿਤਨ ਵੀ. ਐੱਸ. ਪੱਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੀਹਾ ਵਰਮਾ, ਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਨੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨੂ ਤਮਤਾ, ਪੰਕਜ ਪਾਂਡੇ, ਮਨੀਸ਼ ਪਾਲੀਵਾਲ, ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਗੰਧਾ ਯਾਦਵ, ਸੁਦੀਪਤੋ ਸਰਕਾਰ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਤੰਜੈ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿਨਹਾ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਅਦੀਬਾ ਮੁਜਾਹਿਦ, ਵਿਵੇਕ ਗੁਰਨਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਦਿਤੀ ਦਾਨੀ, ਬਲਦੇਵ ਕੇ., ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ, ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਯਸ਼ਾਰਥ ਕਾਂਤ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਦੀਪਕ ਗੋਯਲ, ਹਰਸ਼ ਪਰਾਸ਼ਰ, ਅਵਿਸ਼ਕਰ ਸਿੰਘਵੀ, ਸਿਧਾਰਥ ਬੱਤਰਾ, ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਗਰਿਮਾ ਸਹਿਗਲ, ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਚੌਬੇ, ਏ. ਵਸੰਤਕੁਮਾਰ, ਅਮਿਤ ਅਰੋੜਾ, ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਆਰ. ਵੀ. ਕਾਮੇਸ਼ਵਰਨ, ਮਹੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ, ਸ਼ਰਨ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੁਪਰਨਾ ਬੋਰਦੋਲੋਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੇਫਾਲੀ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਪਾਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਮਾਦੀਆਲ, ਵੈਭਵ ਰਮੇਸ਼, ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਕਾਰਤਿਕ ਆਨੰਦ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਫਰਾਹ ਫਾਤਿਮਾ, ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐੱਸ. ਕੇ. ਰਾਜੋਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਧਿਆ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਰ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜਿਤੇਸ਼ ਮਲਿਕ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕੇ. ਵੀ. ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਕਮਲੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸ਼ੇਖਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੀਤਲ ਰਾਜਪੂਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਤੂ ਰੇਨੀਵਾਲ, ਨਿਪੁਨ ਕਟਿਆਲ, ਰਾਹੁਲ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਅਗਰਵਾਲ, ਲਾਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਉਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਅਰਜੁਨ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ, ਕੁਣਾਲ ਵਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯੁਗੰਧਰਾ ਪਵਾਰ ਝਾਅ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਸ਼ਮੀ ਨੰਦਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਯੁਸ਼ਮਾ ਅਵਸਥੀ, ਸ਼ੰਕਰ ਨਾਰਾਇਣਨ, ਬੀ. ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਚੰਦਰ ਭੂਸ਼ਣ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਪ੍ਰਧੁਮਨ ਗੋਹਿਲ, ਡਾ. ਸਿੰਘ ਗੋਹਿਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਨੂ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਸ਼ਿਵਾ ਪੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਕ੍ਰਿਤੀ ਐੱਸ. ਜਡੇਜਾ, ਸਿਧਾਰਥ ਚੌਧਰੀ, ਗੌਰਵ ਗੋਯਲ, ਸਚਿਨ ਗੁਪਤਾ, ਦਿਨੇਸ਼ ਐੱਸ. ਬਦਿਆਰ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਯਲ, ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀ

ਜੈਨ, ਹਰਸ਼ ਜੈਨ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਖੰਡੂਜਾ, ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਪੰਕਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਜੈਨ, ਰਿਤੇਸ਼ ਖੱਤਰੀ, ਅਭਿਸ਼ਟ ਕੁਮਾਰ, ਅਜੈ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੁਦਰਸ਼ ਮੈਨਨ, ਸਿਮਰੰਦਰ ਬੀ., ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ, ਕੇਸ਼ਵ ਰੰਜਨ, ਸੇਂਥਿਲ ਜਗਾਡੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਮਲਹਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰੂਤੀ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਕੰਵਰ, ਅੰਭੋਜ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਅਭਿਨਵ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਥਾਮਸ ਜੋਸਫ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੰਨਿਆ ਘੋਸ਼, ਆਰ. ਆਨੰਦ ਪਦਮਨਾਭਨ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਕਾਸ ਮਹਿਤਾ, ਰਜਤ ਸਹਿਗਲ, ਅਪੂਰਵ ਖਾਤੋਰ, ਸੀ. ਪਰਮਾਸ਼ਿਵਮ, ਐੱਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨਾ, ਅਰੁਣ ਕੇ. ਸਿਨਹਾ, ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਿਓੜਾ, ਮੁਨੱਵਰ ਨਸੀਮ, ਸੀ. ਐੱਲ. ਸਾਹੂ, ਵਰੁਣ ਠਾਕੁਰ, ਬ੍ਰਜੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੀ. ਰਾਜੇਸ਼ ਮਹਾਲੇ, ਮੁਕੇਸ਼ ਵਰਮਾ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸੰਜੀਤ ਪਾਲੀਵਾਲ,

ਯਸ਼ ਪਾਲ ਢੀਂਗਰਾ, ਪੱਲਵ ਮੋਂਗੀਆ, ਡੈਨੀਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਵਤੀ, ਏ. ਗੋਯਲ, ਡਾ. ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਵਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਕਪਨਾ ਮਲਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਚਾ ਵਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸਿੰਘ, ਰਜਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ, ਮੈਸਰਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਲਾਅ ਚੈਂਬਰਜ਼, ਦਿਵਯਕਾਂਤ ਲਾਹੋਟੀ, ਮਨੀਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪਰੀਕਸ਼ਿਤ ਆਹੂਜਾ, ਪ੍ਰਵੀਨਾ ਬਿਸ਼ਟ, ਕਾਰਤਿਕ ਲਾਹੋਟੀ, ਕੇ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਐੱਮ. ਵੀ. ਮੁਕੁੰਦਾ, ਪੀ. ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿੰਧੂ ਟੀ. ਪੀ., ਮੁਕੁੰਦ ਪੀ. ਉੱਨੀ, ਬਿਨੀਸ਼ ਕੇ. , ਆਰ. ਐੱਸ. ਲਕਸ਼ਮਣ, ਅਸ਼ਵਿਨੀ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਅਨਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਕੇ. ਕੇ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਮਯੰਕ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਮਹਾਵੀਰ ਗੋਡਵੀ, ਰਬੀਨ ਮਜੂਮਦਾਰ, ਸੌਰਵ ਰਾਏ, ਹਰਸ਼ ਆਨੰਦ, ਗੌਰਵ ਮਜੂਮਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਿਕਾ ਖੰਨਾ, ਯਸ਼ ਅਹਲਾਵਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀ. ਡੀ. ਖੰਨਾ, ਦੇਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਨੀਸ਼ ਕੇ. ਬਿਸ਼ਨੋਈ, ਹੀਰੇਨ ਦਾਸਨ, ਅਭਿਮਨਯੂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੁਪਤਾ, ਐੱਮ/ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਨਰੇਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਲਾਜੀ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਵਕੀਲ। ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.

1. ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2013 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, '2013 ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ') ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. ਵੀ. ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2014)
3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 183 ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਗਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2015) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 353 ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

3. ਫਿਰ ਵੀ 2017 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.20982 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 7.12.2017 ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨਃ

“19. ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। 20. ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ.10472/2008-ਯੋਗੇਸ਼ ਨੀਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਉੱਪਰ). ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ”

4. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵਿੱਚ। ਐੱਲ. ਐੱਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ (ਉੱਪਰ), ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ., ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਯਲ, ਜੇ. ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਐੱਮ. ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ. ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ

ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਤਾਲਮੇਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ, ਅਰਥਾਤ ਮੈਂ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਯਲ, ਜੇ. ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੋਹਨ ਐੱਮ. ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ. ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨਃ “228. ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ ਨਹੀਂ। ਮੈਂਃ - 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਵਿੱਚ 'ਭੁਗਤਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਵਿੱਚ 'ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਟੈਂਡਰ' ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕੋ ਅਰਥ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31 (2) ਵਿੱਚ 'ਜਮ੍ਹਾਂ' ਸਮੀਕਰਨ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਵਿੱਚ 'ਭੁਗਤਾਨ' ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਟੈਂਡਰ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਪੇਡ'/ਟੈਂਡਰ 'ਅਤੇ' ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ 'ਸ਼ਬਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੀਕਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥ ਹਨ।

2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ 'ਭੁਗਤਾਨ' ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੈਰ-ਜਮ੍ਹਾਂ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ

ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ, ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ ਨਹੀਂ। II: - ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤਹਿਤ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਆਮ ਢੰਗ ਪੰਚਨਾਮਾ ਖਿੱਚਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ)।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ ਨਹੀਂ। III: - 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ ਨਹੀਂ। IV: - ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਬਿਤਾਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਮ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੇਤੰਨ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਭੁੱਲ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ ਨਹੀਂ। ਵੀਃ - ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗਰਾਵਬਿਟ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਲਾਗੂ। ਅੰਤਿਮ/ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰੀ 196 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ”

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਸਵਾਲ। ਬਾਕੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਯੋਗੇਸ਼ ਨੀਮਾ (ਉੱਪਰ)।

5. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੂਜੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

6. ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਯਲ, ਜੱਜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ 22.2.2018 ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। (ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ. (ਸੀ) 2016 ਦਾ ਆਈ. ਡੀ. 1) ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਤਾਂ ਜੋ

7. 22.2.2018 ਉੱਤੇ, ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਅਤੇ ਅਮਿਤਾਭ ਰਾਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਂ, ਜੇ. ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. (2015 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4835) ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਯਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ।

8. ਇਹ ਕੇਸ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ 6.3.2018 ਉੱਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਵਾਲ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਣਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹ ਜੱਜ ਜੋ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ

ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਮ ਵਿਚਾਰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਨਕਿਊਰੀਅਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਸ ਜੱਜ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਅਰਥਾਤ; ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਸ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਤਰਕ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਦਾ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਨਿਆਂ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੱਜ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਦਾ।

10. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸ੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੂਪ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਵੇਕ ਤਨਖਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ' ਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬੈਂਚ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਜੱਜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

12. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਕੋਰਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਜੱਜ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਛੋਟੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

13. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਕਾਰਨ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਮ. ਸੀ. ਸੀਤਲਵਾੜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ "ਮਾਈ ਲਾਈਫ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਅਦਰ ਥਿੰਗਜ਼" ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ 12 ਵਿੱਚ 1955 ਤੋਂ 1969 ਦਰਮਿਆਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਤਤਕਾਲੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਨ। ਇਹ ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਸੰਨ 1953 ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੰਬੇ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ, 1953 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1069 ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਬੋਸ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ, ਜਸਟਿਸ ਬੋਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ. ਨੇ ਇੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ।

15. ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸੰਨ 1955 (2) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 603 ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ. ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਬੋਸ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਐੱਮ. ਸੀ. ਸੀਤਲਵਾੜ ਦੁਆਰਾ "ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ" ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨਃ

“ਜਦੋਂ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਸ ਸੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਇਤਿਹਾਸ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 286 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੇਖ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਨ 1953 ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਵਿਕਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਕਿ ਇਕੱਲੀ ਸੰਸਦ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 286 (1) (ਏ) ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਬੋਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 2 ਦਾ ਗਠਨ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਐੱਸ. ਆਰ. ਦਾਸ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਔਸ਼ਧੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੀਲਰ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਲਈ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਾਲ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ।

ਕੇਸ ਪਰ ਦਾਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਸਨ, ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ, ਜਸਟਿਸ ਬੋਸ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਰਾਜ-ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਪਤ ਲਈ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਮਾਲ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਕੱਲਾ ਕੇਂਦਰ ਹੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ

ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 286 (1) (ਏ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਬਾਅ ਵਾਲੀ ਉਸਾਰੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਸਰੋਤ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਐੱਨ. ਸੀ. ਚੈਟਰਜੀ ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲਾਲ ਨਾਰਾਇਣਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਨ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਮੈਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ। ਵਕੀਲ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ

ਦਾਸ ਸਮੇਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਦਾਸ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 3 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾਃ
ਪਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਰਗੇ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ

ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਣਸੁਣਿਆ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਉਚਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੇ ਘਾਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਗਲਤ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ:

ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਚੁੱਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਉਲਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਡੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ; ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਖਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ

ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 286 ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਖੰਡ (1) (ਏ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖੰਡ (2) ਤੱਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖੰਡ (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਅਸਹਿਮਤ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਲਟੀਪਲ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਸ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ, "ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਕਰੀ" ਅਤੇ "ਬਾਹਰੀ ਵਿਕਰੀ", ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਬਾਹਰੀ ਵਿਕਰੀ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਖਪਤ ਲਈ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਾਉਣਾ ਸੀ।

ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਸਟਿਸ ਅਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "

16. ਮੈਸਰਜ਼ ਉਜਾਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ। (II) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ. (1989) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 488, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰ. ਐੱਸ. ਪਾਠਕ, ਸੀ. ਜੇ., ਸਬਿਆਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਐੱਸ. ਨਟਰਾਜਨ, ਐੱਮ. ਐੱਨ. ਵੈਂਕਟਚਲਿਆ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਰੰਗਨਾਥਨ, ਜੇ. ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਸਵਾਲ ਐਂਪਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1985) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 314, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ, ਐੱਸ. ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਐੱਸ. ਵਰਦਰਾਜਨ ਅਤੇ ਸਬਿਆਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ. ਜੇ. ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਬਿਆਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਐਸ. ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਵਰਦਰਾਜਨ ਨੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਸਟਿਸ ਸਬਿਆਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਰਟ ਇਨ ਐਂਪਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਉੱਪਰ)। ਸ. ਸਬਿਆਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਐਂਪਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਉਜਾਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1986) ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 652. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬਿਆਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ. ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਂਪਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

17. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਈ. ਵੀ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ. ਜੇ., ਪੀ. ਐੱਨ. ਭਗਵਤੀ, ਐੱਸ. ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਅਮਰੇਂਦਰ ਨਾਥ ਸੇਨ, ਪੀ. ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਏਰਾਡੀ, ਜੇ. ਜੇ. ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਲਾਢਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਦੇ, (1978) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 573 ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਗਣਪਤ ਲਾਢਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦਮਦਿਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪਰਾਸ਼ਰਮ, (1976) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 855 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

ਲਾਢਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਦੇ, (1978) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 573 ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ

ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (11) (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਿੱਚ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਧਨਪਾਲ ਚੇਤੀਆਰ ਬਨਾਮ ਯੇਸੋਦਾਈ ਅਮ੍ਮਲ (1979) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 214 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਦਮਦਿਲਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਜੋ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

18. ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਐੱਨ. ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਗਣਪਤ ਲਾਢਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

“3. 6 ਨਵੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। 30 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ, ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 18 ਜੂਨ, 1963 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ ਛੱਡਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਮੰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

ਕੇਸ ਧਾਰਾ 12 (3) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 12 (3) (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਫਿਰ ਵੀ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਧਾਰਾ 12 (3) (ਬੀ) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12 (3) (ਬੀ) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ”

19. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ (1973) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 225 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ 1965 ਏ. ਆਈ. ਆਰ. ਐਸ. ਸੀ. 845 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਆਮ ਸਨ।

20. ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਓਰਸ. (1995) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 338, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ. ਐੱਮ. ਅਹਿਮਦੀ, ਸੀ. ਜੇ., ਐੱਸ. ਪੀ. ਭਾਰੂਚਾ ਅਤੇ ਕੇ. ਐੱਸ. ਪਰੀਪੂਰਨਨ, ਜੇ. ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਖੰਡੇਲਵਾਲ ਮੈਟਲ ਐਂਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1985) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 620 ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਐਸ. ਪੀ. ਭਾਰੂਚਾ, ਬੀ. ਐਨ. ਕਿਰਪਾਲ, ਐਸ. ਰਾਜੇਂਦਰ ਬਾਬੂ, ਸਈਦ ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਦਰੀ ਅਤੇ ਐਮ. ਬੀ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਜੇ. ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ. ਆਰਜ਼. (1999) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 15. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਐੱਸ. ਪੀ. ਭਾਰੂਚਾ, ਜੱਜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਕੁਝ ਅਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

21. ਮੈਸਰਜ਼ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਧੀਕ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ., ਗੁਜਰਾਤ - I, (1979) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 538, ਪੀ. ਐੱਨ. ਭਗਵਤੀ, ਡੀ. ਏ. ਦੇਸਾਈ ਅਤੇ ਏ. ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ. ਜੇ. ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਵਾਈ. ਵੀ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ. ਜੇ., ਪੀ. ਐੱਨ. ਭਗਵਤੀ, ਅਮਰੇਂਦਰ ਨਾਥ ਸੇਨ, ਡੀ. ਪੀ. ਮੈਡਨ, ਐੱਮ.

ਪੀ. ਠੱਕਰ, ਜੇ. ਜੇ. ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਬੜ੍ਹੇਦਾ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1986) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 43, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਬਨਾਮ. ਐਡਲ. ਸੀਆਈਟੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਡਲ. ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ., ਗੁਜਰਾਤ (ਉੱਪਰ), ਜੋ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

“19. ਪਰ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ. ਵਧੀਕ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ., ਗੁਜਰਾਤ-I, (1979) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 538 ਹੈ। ਗਲਤ, ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਭਗ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਟਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਏ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੇ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ' ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਜੈਕਸਨ, ਜੇ. ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਸੇਚਿਉਸੇਟਸ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ 333 ਯੂਐਸ 611 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀਃ “ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ। ” ਲਾਰਡ ਡੈਨਿੰਗ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਓਸਟੀਮ ਬਨਾਮ ਆਸਟਰੇਲੀਅਨ ਮਿਊਚੁਅਲ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਸੁਸਾਇਟੀ (1960) ਏ. ਸੀ. 549 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀਃ “ਮਿਸਾਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਦੇ। ” ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ

ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 4 ਮਈ, 1979 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸੰਸਦ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਤੋਂ ਪਿਛੋਕੜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 80-ਏ. ਏ. ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80-ਐੱਮ. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲੈਥ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 80-ਐੱਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 80-ਐੱਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੀ। ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (1974) 97 ਆਈ. ਟੀ. ਆਰ. 140 (ਗੁਜਰਾਤ) ਅਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਡਲ ਵਿੱਚ। ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਕਲੈਥ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ, ਜੋ ਹੁਣ ਗਲਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 80-ਐੱਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦਾਤਿ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਰਦਾਤਿ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਿਆਂ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80-ਐੱਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ

ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਝਵਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 80-ਐੱਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਟੌਤੀ ਕੁੱਲ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ "ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ" ਤੋਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ 2 ਐਸਸੀਸੀ 644. ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਕੈਮਬੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਦੋਵੇਂ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਕੱਠੇ. ਜੇ ਇੱਕ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ' ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। " ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਥਾਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਹਨ।

22. ਪੈਟਲੈਡ ਤੁਰਕੀ ਰੈਡ ਡਾਈ ਵਰਕਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ. ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬਈ ਉੱਤਰੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ (1963) ਸਪ. 1 ਕੇਸ਼ਵ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 871 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਏ. ਕੇਸ਼ਵ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ

ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ, ਐੱਮ. ਹਿਦਾਇਤਉੱਲਾ, ਜੇ. ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

23. ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਜਮਾਲ ਉਦਿਨ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਅਬੂ ਸਾਲੇਹ ਨਜਮੁਦੀਨ, (2003) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 257, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆਃ

“18. ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਥਾਂ "ਹਾਈ ਕੋਰਟ" ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਥਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਨਿਯਮ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵੀ ਸਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ; ਇਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ

ਅਦਾਲਤ. ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਭਿਆਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਭਿਆਸ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ' ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਬਰੂਮਜ਼ ਲੀਗਲ ਮੈਕਸਿਮਜ਼, 10 ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੇਖੋ। ਪੀ. 82.) ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ 8-ਏ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 2 ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਠਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੌਹਨ ਪੈਟਰਿਕ ਲਾਈਟਕੀ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, 510 ਯੂ. ਐੱਸ. 540 (1994) ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ "ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ" ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

“[5] [6] [7] ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੱਜ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਭੈੜਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੱਜ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਈ ਵਾਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ) ਜੱਜ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੱਜ ਜੇਰੋਮ ਫਰੈਂਕ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾਃ “ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬੱਚੇ ਵਰਗੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਜੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ” ਜੇ. ਪੀ. ਲਿਨਾਹਨ, ਇੰਕ., 138 ਐੱਫ. 2ਡੀ 650,654 (ਸੀ. ਏ. 2 1943)। "ਪੱਖਪਾਤ" ਜਾਂ "ਪੱਖਪਾਤ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਜੱਜਾਂ

ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜੱਜ ਲਈ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਆਮ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

[8] [9] ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਵਹਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ" ਅਯੋਗ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਮ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ "ਪੱਖਪਾਤ" ਜਾਂ "ਪੱਖਪਾਤ" ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੰਨਾ ਅਤਿਅੰਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ "ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ" ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ "ਵਿਆਪਕ ਪੱਖਪਾਤ" ਅਪਵਾਦ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਖੋ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਡੇਵਿਸ ਬਨਾਮ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ 1975), ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ. ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, 425 ਯੂ. ਐੱਸ. 944,96 ਐਸ. ਸੀ. ਟੀ. 1685, 48.2d 188 (1976)।

[13] [14] ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ" ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 455 (ਏ) ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਰਾਏ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, "ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ" ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਕਸਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਈ ਵਾਰ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ) ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ "ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ" ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਵਿਦਵਤਾਪੂਰਨ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਜੱਜ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ) ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੱਖਪਾਤ

ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ" ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ (ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਨਿਰਣਾਇਕ) "ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ" ਕਾਰਕ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

[15] [16] [17] [18] ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਕ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈਃ ਪਹਿਲਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਲਗਭਗ ਕਦੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਪੱਖਪਾਤ ਗਤੀ. ਦੇਖੋ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਿਨੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ। , 384 ਅਮਰੀਕਾ, 583 'ਤੇ, 86 ਐਸ. ਸੀ. ਟੀ., 1710' ਤੇ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ (ਭਾਵ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਸ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਂ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਰਾਏ), ਉਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ' ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ; ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਦੁਰਲੱਭ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ, ਉਹ ਅਪੀਲ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ। ਦੂਜਾ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ, ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਜਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਉਹ ਇੱਕ ਰਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਗੇ ਜੇ ਉਹ ਇੰਨੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ (ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੇ ਦੀ ਵੀ) ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਉਹ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਰਜਰ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, 255 ਯੂਐਸ 22,41 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (1921), ਜਰਮਨ-ਅਮਰੀਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦਾ ਜਾਸੂਸੀ ਕੇਸ; "ਇੱਕ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਜਰਮਨ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ" ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ "ਦਿਲ ਬੇਵਸੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। " ਆਈਡੀ., 28 ਉੱਤੇ (ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਵਾਲਾ ਅੰਕ ਛੱਡੇ ਗਏ)। ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਸਥਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇਸਬਰੀ, ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਘੀ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੂਰਣ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ, ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਆਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ-ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਆਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ-ਵੀ ਬਚਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਬਦ "ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ", ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਿਨੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ , 384 ਯੂ. ਐੱਸ. 563,86 1698,16 778 (1966)। ਗ੍ਰਿਨੇਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ 28 ਯੂ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। 144. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ, ਧਾਰਾ 455 (ਬੀ) (1) ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, "ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਏ" ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੱਖਪਾਤ "। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ' ਤੇ ਰਾਏ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। " 384 ਅਮਰੀਕਾ, 583,86 ਐਸ. ਸੀ. ਟੀ., 1710 ਵਿੱਚ। " (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜੱਜ ਹੋਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ

“ਇੱਕ ਆਮ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈਣ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਅਕਸਰ ਕੁਝ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦੀ ਪੂਰਵ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੇ। ਜੱਜ, ਜੇ ਆਪਣੀ ਸਹੁੰ ਪ੍ਰਤੀ

ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਧਿਰ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੂਜੀ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ "ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ" ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ, ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ' ਤੇ। ਰੈਟਨਰ, ਪੂਰਵ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ, 3 228,229-230 (1957)। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲਾ ਜੱਜ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਏਗਾ, ਅਤੇ, ਉਸੇ ਸਵੈ-ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ,

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੋ। " ਜੇ. ਪੀ. ਲਿਨਾਹਨ, ਇੰਕ., 138 ਐੱਫ. 2ਡੀ 650,652 (ਸੀ ਏ 2 1943)। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਆਂਇਕ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਧਿਰ ਜਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 2255 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ, ਨਿਯਮ 4 (ਏ) ("ਮੂਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਜਾਂ, ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜੱਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਜੱਜ ਕੋਲ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ")। ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਜਨਤਕ ਚਰਿੱਤਰ ਜੱਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਲਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਇਸ ਸੁਲ੍ਹਾ ਤੋਂ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤਜ਼ਰਬੇ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਕਸਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

25. ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. ਬਨਾਮ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵਾਨੰਦ ਪਾਠਕ, (1998) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 513,

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤੀ, ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ “25. ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਰਾਏ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੰਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਮਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਇਹ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

26. ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਹਨ। ਇਹ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖਪਾਤ, ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ, ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਆਦਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੇਖਾਂਗੇ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਿੱਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੱਖਪਾਤ।

27. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਜੱਜ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ, ਨਿਰਪੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਗਲਤੀਆਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। 28. ਜੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਇੱਕੋ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਧਿਰ ਦਰਮਿਆਨ ਜਮਾਂਦਰੂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁਹਰਾਇਆ

ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਿਸ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਫੈਸਲਾ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਸ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਜੱਜ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਕੱਟੜ੍ਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਹੰਕਾਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਿੱਦ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ। 29. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਉਹ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਮਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਲਿਨਹਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜੇ. ਫਰੈਂਕ, 138 ਐਫ 2 ਡੀ 650 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈਃ

“ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਪੱਖਪਾਤ' ਅਤੇ 'ਪੱਖਪਾਤ' ਨੂੰ ਜੱਜ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ, ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਟੁਕੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਮਿੱਥ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਨੂੰਨ ਰਹਿਤ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ”

ਸਮਿਥ ਦੁਆਰਾ (1980 ਐਡੀ.), ਪੀ. 272; ਡੇਵਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਗ੍ਰੰਥ (1958 ਐਡੀ.), ਪੀ. 130.]

30. ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ, ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰਵ-ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਉਵੇਂ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ”

26. ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, (2018) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 341, ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਲਈ, (2018) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 196 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ (1998) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆਃ (SCC. 199-200, ਪੈਰਾ 7 & 8)

" 7. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਮੇਲਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਆਫ਼ ਦ ਰੋਸਟਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਬੈਠੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੌਣ ਚੁੱਕੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੈਂਚ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਮਿਸਾਲਾਂ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੈਂਚ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ

ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। "

12. ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ (ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਿੰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਜੱਜ) ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਾ ਹੈ (ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਰਾਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 (3) ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਬਾਰ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਕਾਨੂੰਨਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਨੁਛੇਦ 124 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਅਜਿਹੇ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਫਰਜ਼ਬੱਧ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤਜ਼ਰਬੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਾਂ ਮਿਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਮੰਨਣਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਹੁਦੇ' ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

14. ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਬੰਬਈ, ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰਟਰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਲੰਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਆਪਣੀ 150ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੰਟੇਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮੇਤ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਸਟਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੋਸਟਰ ਬੈਂਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰੋਸਟਰ ਹਰੇਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ। ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰੋਸਟਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰੋਸਟਰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਹਾਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਹਾਰਤ ਉਹਨਾਂ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ

ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਮਝ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਤਾਕਤ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੈਦੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰਜੀਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ, ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੁੱਝ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜੋ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1950 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ।

15. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈਃ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾ. ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਈ ਜੇਨੇਰਿਸ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 124 (1) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਅਨੁਛੇਦ 146 ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ

ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਜੋਂ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਣ ਪਿੱਛੇ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਤਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣਾ, ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ। ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜੱਜ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਸਮੀਖਿਆ, ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

27. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੱਜ ਕੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ

ਰੁਕਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਛੋਟੇ ਸੰਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜੱਜ/ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਧਿਆਇ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਭਾਗ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“8. ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਵਾਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਾਂ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ”

ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਰਵੱਈਏ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਏ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਪੱਖ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ

ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲੰਮੀ ਬਹਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ' ਤੇ ਵੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਜੱਜ/ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੱਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜੱਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਰਕ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਉੱਤੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਾਅ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੈਂਚ ਦੀ ਭਾਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਾਇਮ ਹੈ।

29. ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ। ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

30. ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਠੋਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਹਚਾ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਪਣੀ ਸਹੁੰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੈੜੇ ਇਰਾਦੇ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਛੋਟੇ ਸੰਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ ਬਿਹਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਧਿਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

31. ਜੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀਆਂ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ। ਇਹ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਏ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਝੁਕਣ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਨਾ ਹੋਣਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ, ਇਹ ਕਾਇਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

32. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਹਮਲਾਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ' ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ

ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਇੱਕ ਜੱਜ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਹੰਟਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

33. ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ? ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਣਗੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ 5 ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨਃ 0 ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 4, ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 1, ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 3 ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 2 ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਸਟਮ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਅਚੰਭੇਯੋਗ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

34. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ), (2016) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 808, ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ (ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਜੋਂ) ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਸ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਚੇਲਾਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਏ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਏ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਟੈਸਟ ਲਾਤੀਨੀ ਮੈਕਸਿਮ ਨਿਮੋ ਜੂਡੈਕਸ ਇਨ ਰੀ ਸੁਆ ਹੈ ਭਾਵ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਉਸ

ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈਮੰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰੀਕਸਲ' ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਵੱਖ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ; ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿੱਧੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਾਂ, ਸਬੰਧਾਂ, ਦੋਸਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨਾਲ ਵੈਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਸੀ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

“12. ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈਮੰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰੀਕਸਲ' ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈਃ

“ਵੱਖ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਸੀਃ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਧੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ 'ਪੱਖਪਾਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜੂਨੀਅਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ, ਨੇੜ੍ਹਤਾ, ਦੋਸਤੀ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਕੀਲ ਸੀ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਡਾਇਮਸ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰੈਂਡ ਜੰਕਸ਼ਨ ਕੈਨਾਲ, (1852) 3 ਐੱਚ. ਐੱਲ. ਸੀ. 759, ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਆਰਥਿਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਕੋਟਨਹੈਮ ਨੇ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਆਦੇਸ਼ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਡਾਇਮਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ

ਕੋਟਨਹੈਮ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਸਦਨ ਨੇ ਡਾਇਮਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਕੋਟਨਹੈਮ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਰਡ ਕੈਂਪਬੈਲ ਨੇ ਕਿਹਾਃ (ਡਾਇਮਸ ਕੇਸ, ਈ. ਆਰ. ਪੀ. 325)

“... ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲਾਰਡ ਕੋਟਨਹੈਮ, ਦੂਰ ਤੱਕ, ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈਃ ਪਰ, ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂਓ, ਇਹ ਆਖਰੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਾਵਤ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ... ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੇਠਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਬਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਣ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ। ”

14. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹੈਮੰਡ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾਃ “ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਮਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ' ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡਾਇਮਸ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਧਾਰ ਇਸ ਲਈ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ”

15. "ਪੱਖਪਾਤ" ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਅਗਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਸ ਆਰ. ਵੀ. ਹੈ। ਗੌਫ, 1993 ਏਸੀ 646. ਗੌਫ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਜਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ

ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜੂਨੀਅਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜੱਜ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਹਨਃ

(1) “ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਾ "ਟੈਸਟ; ਅਤੇ
(2) “ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ "ਟੈਸਟ।ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਨੇ "ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਾ" ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

16. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਗੌਫ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਹੈ ਜੋ "ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ"। ਡਾਇਮਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਾਰਡ ਗੌਫ ਨੇ ਕਿਹਾਃ (ਗੌਫ ਕੇਸ, ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 661 ਐੱਫ-ਜੀ)

“ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਹਿੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ”

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ "ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਾ" ਜਾਂ "ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ" ਸੀ। ਪਰ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟੈਸਟ "ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਾ" ਟੈਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈਃ (ਗੌਫ ਕੇਸ, ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 661 ਜੀ-ਐਚ-662 ਏ-ਬੀ)

“... ਪਰ [ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ], ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਏ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ”

17. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆਃ (ਗੌਫ ਕੇਸ, ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 670 ਈ-ਜੀ) "ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸਲ ਖਤਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ)। ”

18. ਲਾਰਡ ਵੂਲਫ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਗੌਫ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾਃ (ਗੌਫ ਕੇਸ, ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 673 ਐੱਫ-ਜੀ)

“... ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ ਹਿੱਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਮਸ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰੈਂਡ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਖਤਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਪੱਖਪਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ”

19. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਜ ਇੱਕ "ਅਸਲ ਖਤਰੇ" ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ "ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ" ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਾ" ਟੈਸਟ ਹੈ।

20. ਆਰ. ਵੀ. ਬੋ ਸਟ੍ਰੀਟ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਸਟਾਈਪੈਂਡਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸਾਬਕਾ ਪੀ ਪਿਨੋਚੇਟ ਯੂਗਾਰਟੇ (ਨੰਬਰ 2), (2000) 1 ਏਸੀ 119, ਨੇ ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਇੱਕ ਜੱਜ ਲਈ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਚਿਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਪਿਨੋਚੇਟ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਿਨੋਚੇਟ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਹਵਾਲਗੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਾਨੀ ਸੰਗਠਨ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿਨੋਚੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਨੋਚੇਟ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ (ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਐੱਲ. ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ) ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ ਜੋ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

21. ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀਃ

(i) ਕੀ ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ ਦੇ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ?

(ii) ਕੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ ਦੇ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ?

(iii) ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪਿਆ ਕਿ ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ ਸਿਰਫ਼ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੈਨੇਟਰ ਪਿਨੋਚੇਟ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ?

22. ਲਾਰਡ ਵਿਲਕਿਨਸਨ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਵਿਲਕਿਨਸਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਃ (ਪਿਨੋਚੇਟ ਕੇਸ, ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 132 ਜੀ-ਐਚ-133 ਏ-ਸੀ)

“ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਾਨ ਪਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ ਜੇ ਕੋਈ ਜੱਜ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ ਹਿੱਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ ਹਿੱਤ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੱਜ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿ ਕੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਖੁਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ”

ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾਃ (ਏ. ਸੀ ਪੀ. 134ਬੀ-ਸੀ)
“... ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਵਿੱਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ. ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

“ਸਾਰੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੈਚਲਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਸਵੈਚਲਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 135ਬੀ)
23. ਲਾਰਡ ਵਿਲਕਿਨਸਨ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੰਪਨੀ ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਐੱਲ. ਦਾ ਗੈਰ-ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਸੀ।

ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਨੇਟਰ ਪਿਨੋਚੇਟ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿਃ (ਪਿਨੋਚੇਟ ਕੇਸ, ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 135ਸੀ - ਡੀ) “... ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਤਰਕ ਓਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

24. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਕੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ ਸਿਰਫ ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਐੱਲ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਪਰ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪਾਇਆ, ਲਾਰਡ ਵਿਲਕਿਨਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿਃ (ਪਿਨੋਚੇਟ ਕੇਸ, ਏ. ਸੀ. ਪੀ. 132ਐਚ-133ਏ)

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿਃ (ਏ. ਸੀ ਪੀ. 135 ਈ-ਐੱਫ)

“... ਜੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ, ਉਸੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ” ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪੀ. ਡੀ. ਦਿਨਾਕਰਨ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨਃ

25.1. ਜੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

25.2. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦਾ ਹਿੱਤ ਵਿੱਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ। ਜੱਜ ਨੂੰ "ਅਸਲ ਖਤਰੇ" ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ "ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

25.3. ਪਿਨੋਚੇਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

26. ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਦਾ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਿੱਤ ਸੀ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

27. ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਿਨੋਚੇਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕੋ ਇਕ ਮਤਭੇਦ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ

ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

28. ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੀਮਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੰਕਾ ਸੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਭਾਰਥੀ ਸਿਰਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

29. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

30. ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇਤਰਾਜ਼

ਨਿਰਣਾਇਕ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨਃ

“ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ”

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਉਲਟ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

31. ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੀਮਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਿਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ, ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਜਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਹਰੇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ। ਜੱਜਾਂ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ। ਜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੀਮਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ "ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ" ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਜੇ. ਐੱਸ. ਖੇਹਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈਃ
“57. ਮੇਰੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ 1 + 4 ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਅਨਿਲ ਆਰ. ਡੇਵ, ਜੇ. ਲਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ 7-4-2015 ਤੱਕ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਕਥਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਝੱਲਣੀ ਪਈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਫਾਲੀ ਐੱਸ. ਨਰੀਮਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨਿਲ ਆਰ. ਡੇਵ, ਜੇ. ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਬੂਤ. ਕੋਈ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਨਿਲ ਆਰ. ਡੇਵ, ਜੇ. ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ? ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ 1 + 4 ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਐੱਨ. ਜੇ. ਏ. ਸੀ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੀ ਗਈ ਮੌਜੂਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਰਹਾਂਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ (ਤੁਰੰਤ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ 'ਤੇ)

ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ-ਜੇ. ਚੇਲਾਮੇਸ਼ਵਰ, ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਜੇ. ਕੁਰੀਅਨ ਜੋਸਫ ਕਾਲਜੀਅਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਗੇ (ਜੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ), ਜਾਂ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਐੱਨ. ਜੇ. ਏ. ਸੀ. ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਗੇ (ਜੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ)। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਬਲਕਿ ਮੇਰੇ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੇਰੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਗਲਤ ਅਭਿਆਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕੇਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜੱਜ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਤੋਂ ਡਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਜੇ ਉਹ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸਹੁੰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

“60. ਮੇਰੀ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

65. ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਓਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਜੇਕਰ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। " ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਦਬਾਅ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

35. ਸ੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸੁਬਰਤ ਰਾਏ ਸਹਾਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਓਰਸ (2014) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 470 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ, ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

“7. ਹੁਣ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

388. ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਜੇ ਮਿਤੀ 4-3-2014 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ”

36. ਸੁਬਰਤ ਰਾਏ ਸਹਾਰਾ (ਉੱਪਰ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਕੇ. ਆਨੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਏ. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਰਾਹ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਰਮ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਮਲਿਆਂ, ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਣਗਹਿਲੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

“10. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਸਾਡੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਮਾੜੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

11. ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਕੇ. ਆਨੰਦ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰੀਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਕੇ. ਆਨੰਦ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ

“ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਰਗ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਰਮ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 219 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਏ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਬੁਰੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਦੋਸ਼ ਮੰਚ ਦੀ ਭਾਲ/ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਝਿੜਕਣ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝੁਕਣਾ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ”

ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰ. ਕੇ. ਆਨੰਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, (2009) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 106 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰੀਨ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। (ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 192, ਪੈਰਾ 263)

“ 263. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਜਾਂ 'ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ' ਜੱਜ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੀ ਜਵਾਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਬੈਂਚ-ਹੰਟਿੰਗ ਜਾਂ ਬੈਂਚ-ਹੌਪਿੰਗ (ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੈਂਚ-ਅਵੋਇਡਿੰਗ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਹਰਕਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ, ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ

ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕੀ। ਅਸੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਵਾਕਆਊਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਲਈ ਰਾਹ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਰਾਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਾਂਗੇ।

131. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਦੋਵਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ/ਫਰਮ ਨਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸਹਾਰਾ ਸਮੂਹ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਸਹਾਰਾ ਸਮੂਹ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ/ਫਰਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਾਂਗੇ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਲਰਕ, ਇੰਟਰਨ ਜਾਂ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ,' ਏ 'ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ, ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐੱਫ

ਜੀ.

ਐਚ.

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐਸ. [ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.] ਏ.

ਵਿਵਾਦ. ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਸੰਯੋਜਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਤੰਨ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਰਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

135. ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ "ਦੂਜੇ ਪੱਖ" ਪ੍ਰਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰ, ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਕੀ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਮਿਤੀ 31-8-2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 31-8-2012 ਦੀ ਅੱਠਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ (ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 172, ਪੈਰਾ 326)

“ 326.8. ਜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਾਹਕ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਜੇ "ਦੂਜਾ ਪੱਖ" ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਪਰਲਾ ਪਹਿਲੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਬੁਲਬੁਲਾ ਨੂੰ ਤੋੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

137. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, 1995 ਸਪਲਿੰਪ (1) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 384 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਬਰਤ ਰਾਏ ਸਹਾਰਾ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ "ਦੂਜਾ ਪੱਖ" ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ, ਕਿ ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ”

37. ਆਰ. ਕੇ. ਆਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (2009) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 106, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ

264. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਰੁਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰੁਝਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜੱਜ (ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ!) ਉੱਤੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਹਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ

ਹੋਏ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਹੀ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੰਡਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ”

38. ਕਾਮਿਨੀ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ., (2018) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 156, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈਃ

“24. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਆਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਦਿਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰੋ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, (1996) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 99. ਚਰਨ ਲਾਲ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1988) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 255 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲਾਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਅਰਥਹੀਣ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਦਲੀਲਾਂ, ਬੇਢੰਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

27. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਿਪਲਾ ਲਿਮਟਿਡ (2009) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 106 ਵਿੱਚ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੋਰਮ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖ-

" 146. ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਪਲਾ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਲਕ ਡਰੱਗ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 3-3-2004 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਪਲਾ ਨੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਕਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

147. ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਪਲਾ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ। 148. ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਉਦਾਹਰਣ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਰਾਹਤ ਲਈ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦੂਜੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ

ਰਾਜੀਵ ਭਾਟੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ), (1999) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 525. ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਕਲਾਸਿਕ ਕੇਸ ਹੈ।

149. ਆਰਤੀ ਬੰਦੀ ਬਨਾਮ ਬੰਦੀ ਜਗਦਰਕਸ਼ਕਾ ਰਾਓ, (2013) 15 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 790, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਚਾਨਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਂ ਸਿਰਜਣ ਦੁਆਰਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਟੈਂਕਰ ਕੈਰੀਅਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਬਨਾਮ. ਐੱਸਐੱਨਪੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ, (1998) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 310, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਦੋ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟੱਕਰ। ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਲਿਆਉਣਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸੀ।

151. ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਅੰਬਿਕਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਸੀ. ਈ., (2007) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 769 ਵਿੱਚ,

ਕਰਦਾਤਾ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਸਟਮਜ਼, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਸੀ. ਈ. ਐੱਸ. ਟੀ. ਏ. ਟੀ.) ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੀ. ਈ. ਐੱਸ. ਟੀ. ਏ. ਟੀ. ਦਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕਰਦਾਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। 501, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

153. ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ ਇੱਕੋ ਰਾਹਤ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਦਯਾਮੀ ਇਵਾਮ ਖਾਦੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮੋਦਿਆਗ ਭਲਾਈ ਸੰਸਥਾ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ, (2008) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 560, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਨ, ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਰੀਕਸਲ ਮੈਟਰ)(2016) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 808, ਜੇ. ਖੇਹਰ ਨੇ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਦੇਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

155. ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਟੈਸਟ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਦਾਲਤ ਦਰਮਿਆਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਟੈਸਟ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ”

39. ਬਾਲ ਕਿਸ਼ਨ ਗਿਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2014) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 280, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ

“12. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਐੱਮ. ਬੀ. ਸੰਘੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ, (1991) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 600 ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾਃ (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 602, ਪੈਰਾ 2)

“ 2. ... (ਨਿਆਂਇਕ) ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੈਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਹਿੱਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੀਏ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ” 13. ਆਸ਼ਰਮ ਐੱਮ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਏ. ਟੀ. ਗੁਪਤਾ (1983) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 125 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 127, ਪੈਰਾ 3)

“ 3. ... ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਏ' ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ, ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ; ਜੱਜ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ” 14. ਜੈਨੀਸਨ ਬਨਾਮ ਬੇਕਰ, (1972) 2 ਕਿਊ. ਬੀ. 52, ਆਲ ਈ. ਆਰ. ਪੀ. 1006 ਡੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ (ਕਿਊ ਬੀ ਪੀ. 66 ਐਚ)

“... ‘ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਢਿੱਲੇ ਬੈਠੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਉਮੀਦ ਗੁਆ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ’”

40. ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋ. ਕੌਸ਼ਲ ਕੇ. ਵਰਮਾ, (2015) 220 ਡੀ. ਐਲ. ਟੀ. 446 (ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. [ਸੀ] ਸੰ.4103 2014), ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂਃ

“25. ਇਸ ਅਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰੋਲਿਕਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ; ਉਹ ਅਟਕਲਾਂ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਮੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੜਕਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਜੱਜਾਂ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਕਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਜੱਜ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੇਵਰਲੀ ਮੈਕਲਾਚਲਿਨ (ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ) ("ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ") ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਲਈਃ “...ਜੱਜ ਜੀਵਤ ਓਰੇਕਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਉਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਨਵਾਂ ਜੱਜ ਨਿਆਂਇਕ ਕੱਪੜੇ

ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਹਰ ਨਵਾਂ ਜੱਜ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੂਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੱਚਾਈ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਦਿਲਾਸਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। "

ਜੇ ਕੋਈ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਆਵੇਗ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਓਨੀ ਹੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਤਰਾ, ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧੁੰਦਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੂਰਣ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਸਮੀਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। "

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਹੈਃ

"1. ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਐੱਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਖਰੜਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਦਿਮਾਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੱਜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। "

41. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਜੋ ਦਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ

ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 28, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 24 (5) (ਬੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੱਜ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

42. ਚੈਂਬਰ ਜੱਜ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਬਣਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਵਿਧੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ 'ਏ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਖਦਸ਼ਾ ਵੀ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੌਧਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕੀ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਖਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

43. ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜੱਜ ਉਸ

ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ-ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ (ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ) ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ "ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ" ਪੱਖਪਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

44. ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਲੰਬੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਸ਼ੁੱਧ, ਬੇਦਾਗ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਮੈਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ/ਐਸ. ਮੈਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਨੁਕਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾੜੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ (ਜੋ ਸਰਬਉੱਚ ਹੈ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਜੋ ਕਿ ਨੁਲੀ ਸੈਕੰਡਸ ਹੈ) ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੱਖ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਓ ਆਰ ਡੀ ਈ ਆਰ

1. ਅਸੀਂ ਜੇ. ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਰਾਏ ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ-ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਜਸਟਿਸ ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ-ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ 2016 (5) 808 ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰਃ

"ਮੇਰੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

539. ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮਤੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਵੈਲ ਰਿਜ ਕੋਲਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਥਾਨਕ ਨੰਬਰ 6167, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮਾਈਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ 325 ਯੂ. ਐੱਸ. 897 (1945) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ।

540. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਰੇਹਨਕੁਇਸਟ ਨੇ ਹਨਰਾਨ ਬਨਾਮ ਹੈਮਪਟਨ 446 ਯੂ. ਐੱਸ. 1301 (1980) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀਃ ਐਡ. ਨੋਟਃ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ, ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. ਜੇ. ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

‘ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ-ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1980 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਲਰਕ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 14 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਮਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਾਜ-ਬਚਾਅ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਤੇ ਛੱਡਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਵੇਖੋ ਜੇਵੇਲ ਰਿਜ ਕੋਲਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਾਈਨ ਵਰਕਰਜ਼ 325 ਯੂ. ਐੱਸ. 897 (1945) (ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ) (ਜੈਕਸਨ, ਜੇ., ਸਹਿਮਤੀ), ਮੈਂ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੰਨਾਂਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ, ਅੰਤਿਕਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ, 28 ਯੂ. ਐੱਸ. ਸੀ. 455 (1976 ਐਡੀਸ਼ਨ) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਪੋਰ. II), ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਮੈਰੀਕਨ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੰਡਕਟ, ਅਤੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ’

541. ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਾਰੀਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਏ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਜ ਏ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਜੱਜ ਅਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੱਜ ਏ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕੀ ਜੱਜ ਏ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੁਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ।

542. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਸਟਿਸ ਕੁਰੀਅਨ ਜੋਸਫ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜੋ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਕੁੱਝ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇੱਕ ਕੇਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਅਰਥ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੁਣਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ”

3. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

4. ਜਸਟਿਸ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5. ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪਿਛਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਛੋਟੀਆਂ ਬੈਂਚ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ, ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਤਰਕ (ਅਜਿਹੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ) ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਜ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿ ਉਹ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ-ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Tarun Mehra

Advocate